

СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УКРАЇНІ У КОНТЕКСТІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

*Грищенко Ю.О., аспірант,
Навчально-науковий професійно-педагогічний інститут
Української інженерно-педагогічної академії, м. Артемівськ*

Актуальність теми. У більшості наукових досліджень соціальну державу розглядають передусім як правову, діяльність якої орієнтовано на людину, забезпечення її добробуту, безпеки та розвитку. Соціальна функція державних та суспільних інститутів не обмежується відтепер лише турботами про соціально вразливі верстви населення, а спрямовується на суспільство та суспільні потреби й вимоги людини.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми соціальної держави, соціальних гарантій та соціального захисту привертають увагу значної кількості відомих вчених: С. Шардлоу, Ш. Рамон, Ф. Нойман, Г. фон Хаферкамп та ін.

Виклад основного матеріалу. Визначенню самих понять «соціальне забезпечення» та «соціальний захист» у різних країнах науковці дають різне наповнення. Так, у розвинених країнах соціальне забезпечення включає, як правило, три різні елементи:

- соціальну допомогу (надання якої зумовлено розміром доходів);
- соціальне страхування (що пов'язане із зосередженням доходу протягом життя);
- різноманітні трансферти, спрямовані на перерозподіл доходів між специфічними групами.

Сам термін «соціальне забезпечення» означає форму матеріального забезпечення непрацездатних, що офіційно закріплено у Міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права. У ньому йдеться про те, що держави визнають право кожної людини на соціальне забезпечення [3].

Щодо досвіду Латвії у соціальній сфері, то в її країні вже досягли певних успіхів у соціальному забезпеченні своїх громадян [1]. Згідно з латвійським законодавством, соціальні послуги охоплюють три основні сфери: соціальне обслуговування, соціальну реабілітацію, соціальну роботу. Не всі соціальні послуги оплачуються державою. Значною їх частиною опікуються органи самоуправління.

Найдоступніша в Латвії соціальна послуга на дому. Досить популярні послуги денних стаціонарів [2]. Їх теж підтримує держава – перший рік фінансує на 100 %, потім кожного року зменшує фінансування на 20 %.

Існують і принципово інші моделі надання пільг. Наприклад, у Німеччині пільг майже не існує. Право на деякі пільги мають лише ті, хто й так отримує від держави соціальну допомогу. Регулювання всіх привілеїв і пільг для окремих груп населення Німеччини покладено на пільгове податкове законодавство. Йдеться про пільги на прибуток. У багатодітних родин, наприклад, за кожную дитину мати отримує податковий бонус.

Система соціального забезпечення у США нині (за оцінками американських експертів) перебуває у критичному стані. Так, за прогнозними даними, обсяг фінансових зобов'язань адміністрацій соціального

забезпечення перед населенням держави з 1997 по 2075 рр. на 160 трлн дол. перевищить обсяг доходів.

На сьогодні склалась ситуація, коли можна без перебільшення стверджувати: негативні наслідки соціально-економічних перетворень відчула значна частина населення нашої країни. Це 15 млн. пенсіонерів, 3,5 млн. інвалідів, люди похилого віку, робітники, що потребують вирішення питань, пов'язаних з безробіттям, охороною праці, заборгованістю по заробітній платі, пенсія тощо. Вирішення саме цих проблем повинно стати пріоритетним у соціальній політиці України.

Література:

1. Волошин С.М. Пенсійні реформи Латвії / С.М.Волошин. – К.: Знання, 2002. – 220 с.
2. Реформування пенсійної системи // Бізнес в Латвії. – 2003. - №5. – С.8-10.
3. Яземський М.І. Соціальна система страхування в країнах СНД / Яземський М.І. – М.: Наука, 2001. – 136 с.